

Sygn. akt IV CK 91/05

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Bronisław Czech

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółki z o.o. w O. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej "P.(...)" w O. o zapłatę, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 22 września 2005 r., kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 listopada 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w O. – po rozpoznaniu sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji spółki z o.o. w O. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „P.(...)” w O. o zapłatę – wyrokiem z dnia 18 maja 2004 r. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 30 891,84 zł, przyjmując za podstawę rozstrzygnięcia następujący stan faktyczny.

W dniu 14 kwietnia 1988 r. strony zawarły umowę, zgodnie z którą powódka zobowiązała się dostarczać wodę do nieruchomości pozwanej i odbierać z niej ścieki sanitarne. Rozliczenia za świadczone usługi miały być dokonywane na podstawie żądania zapłaty, a opłaty ustalane w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy. Strony uzgodniły przy tym, że zmiana opłat będzie obowiązywała bez potrzeby wprowadzania odrębnych postanowień do zawartej przez nie umowy. Uchwałą z dnia 3 lipca 2001 r. Zarząd Miasta O. ustalił, poczynając od dnia 1 października 2001 r., opłaty w wysokości: 1,69 zł za 1 m³ wody pobieranej z urządzeń zaopatrzenia w wodę i 1,99 zł za 1 m³ ścieków wprowadzonych do urządzeń kanalizacyjnych powodowej spółki. Natomiast uchwałą z 27 listopada 2001 r. podwyższył te opłaty, poczynając od dnia 1 stycznia 2002 r., do kwot: 1,89 zł za 1 m³ wody i 2,27 zł za 1 m³ ścieków. Zmiany powyższe zostały podane do publicznej wiadomości w prasie i przekazane na piśmie odbiorcom usług. W okresie od września 2001 r. do maja 2002 r. pozwana dokonywała tylko częściowej zapłaty należności za świadczone przez powódkę usługi, nie uwzględniła bowiem podwyżek dokonanych uchwałami z 3 lipca i z 27 listopada 2001 r.

W sprawie istotne było – stwierdził Sąd Okręgowy – rozstrzygnięcie dwóch kwestii: na jakiej podstawie należy określić stan odprowadzonych przez pozwaną ścieków i w jaki sposób ustalić wartość świadczeń spełnionych przez powódkę w okresie objętym sporem. Pozwana zużywała wprawdzie część dostarczanej wody na pielęgnację terenów zielonych znajdujących się w jej zasobach, jednak okoliczność ta pozostaje bez znaczenia dla określenia stanu odprowadzonych ścieków. Zgodnie bowiem z § 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 1996 r. w sprawie urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych oraz zasad ustalania opłat za wodę i wprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 151, poz. 716 ze zm. – dalej: „rozporządzenie z dnia 18 grudnia 1996 r.”), w braku urządzeń pomiarowych ilość odprowadzanych ścieków przyjmuje się jako równą ilości pobranej wody z publicznych, własnych i innych źródeł wody. Zatem ilość ścieków odprowadzonych przez pozwaną w okresie objętym sporem musi być określona jako równa ilości zużytej i zmierzonej wody, budynki pozwanej były bowiem wyposażone w wodomierze główne. Oznacza to, że powódka prawidłowo wyliczyła zarówno ilość zużytej wody, jak i odprowadzonych ścieków. Nie budzi również zastrzeżeń – stwierdził dalej Sąd Okręgowy – sposób ustalenia wartości świadczeń spełnionych przez powódkę w okresie objętym sporem, był bowiem zgodny z art. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 9,

poz. 43 ze zm.). Z powyższych względów Sąd Okręgowy, uznając żądanie kwoty 30 891,84 zł za uzasadnione, na podstawie § 7 umowy orzekł, jak w sentencji.

Apelację pozwanej od tego wyroku Sąd Apelacyjny oddalił wyrokiem z dnia 9 listopada 2004 r., przeprowadzając następującą argumentację.

Od początku procesu sporna była kwestia związania stron umową zawartą 14 kwietnia 1988 r. między pozwaną i Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w O. Sąd Apelacyjny uzupełnił w odnośnym zakresie ustalenia Sądu pierwszej instancji i ustalił, że powodowa spółka, będąca jednoosobową spółką Gminy O., powstała w wyniku przekształcenia Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w O., wobec czego jest następczynią prawną tego Przedsiębiorstwa. Tym samym powódka stała się stroną umowy zawartej z pozwaną w dniu 14 kwietnia 1988 r. Zgodnie z § 7 ust. 5 tej umowy, zmiana opłat miała obowiązywać strony bez potrzeby wprowadzania odrębnych postanowień, a zgodnie z jej § 10 ust. 1, każda ze stron mogła rozwiązać umowę na piśmie za 14 – dniowym wypowiedzeniem. Korzystając z tego uprawnienia, pozwana Spółdzielnia pismem z dnia 29 grudnia 1999 r. wypowiedziała powódce umowę o dostawę wody i odbiór ścieków ze skutkiem na dzień 15 stycznia 2000 r. i uczyniła to skutecznie, bowiem przewidziane w § 7 ust. 5 wyłączenie potrzeby wprowadzania aneksów w razie zmiany wysokości opłat nie wyłączało dalej idącego uprawnienia każdej ze stron do rozwiązania umowy z zachowaniem ustalonego trybu.

Powódka dochodziła różnicy między należnością za dostarczoną wodę i odbiór ścieków w okresie od września 2001 r. do maja 2002 r., obliczoną z uwzględnieniem podwyżek wynikających z uchwał podjętych w dniach 3 lipca i 27 listopada 2001 r., a kwotą uiszczoną w tym okresie przez pozwaną. Pozwana nie uznawała bowiem dokonanej zmiany wysokości opłat i realizowała wystawiane przez powódkę faktury tylko częściowo. Ilość wody zużytej przez pozwaną wynikała z odczytów stanu liczników zainstalowanych przy zaworach głównych i na tej samej podstawie powódka – wobec braku odrębnych urządzeń pomiarowych – określiła ilość odprowadzonych ścieków.

W okresie objętym żądaniem strony nie były wprawdzie związane umową, podstawę dochodzonego roszczenia stanowią jednak – stwierdził Sąd Apelacyjny – przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 – 409 k.c.). Nieuiszczenie należności za świadczone usługi było bowiem równoznaczne z bezpodstawnym wzbogaceniem pozwanej, które skutkuje powstaniem obowiązku wydania uzyskanych korzyści. Wielkość tych korzyści jest równoważna wartości liczonej stanem zużycia wody i stawek opłat ustalonych uchwałami podjętymi w dniach 7 lipca i 27 listopada 2001 r. Wniosek

pozwanej zmierzający do powołania biegłego w celu zbadania rzeczywistych kosztów usług świadczonych przez powódkę należało uznać, zdaniem Sądu Apelacyjnego, za bezprzedmiotowy ze względu na regulację zawartą w § 4 ust. 3 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1996 r., zgodnie z którą w razie braku urządzeń pomiarowych ilość odprowadzanych ścieków przyjmuje się jako równą ilości pobranej wody z publicznych, własnych i innych źródeł wody. W zakresie rozważanej problematyki nastąpiła zmiana stanu prawnego, ponieważ z dniem 14 stycznia 2002 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, utraciło również moc rozporządzenie z dnia 18 grudnia 1996 r. Nowe regulacje nie miały jednak zastosowania – skonstatował Sąd Apelacyjny – do cen oraz stawek opłat ustalonych w okresie objętym sporem. Po wejściu w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319) aktualny stał się przewidziany w niej odrębny tryb ochrony przed nieuzasadnionym wzrostem opłat i cen, polegający na możliwości kwestionowania wygórowanej ceny przez złożenie odpowiedniego wniosku do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, jednak skarżąca z tego trybu nie skorzystała. Konkludując Sąd Apelacyjny uznał, że rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu, z tym tylko, że podstawę prawną zasądzenia kwoty 30 891,84 zł stanowić powinien przepis art. 405 k.c.

W kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego pozwana – powołując się na obydwie podstawy określone w art. 393¹ k.p.c. – wносиła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej wskazała na naruszenie: art. 405 w związku z art. 409 k.c. oraz art. 2 i art. 32 Konstytucji przez nienależyte ustalenie wysokości bezpodstawnego wzbogacenia spowodowane nieuwzględnieniem kosztów, jakie ponosiła z racji pośredniczenia w dostarczaniu wody na rzecz mieszkańców, pominięciem faktu zużywania wody na podlewanie terenów zielonych i nieuwzględnieniem zarzutu wadliwego wyliczenia wysokości kwot wynikających z przedstawionych faktur, rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1996 r. w związku z art. 92, art. 198 i art. 190 Konstytucji przez przyjęcie, że ma ono zastosowanie do ustalonego stanu faktycznego pomimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 1999 r., U 3/98, orzekającego o nieważności § 3 ust. 1 pkt 1 tego rozporządzenia, i art. 98 – 107 ustawy z dnia 24 października 1974 r. – Prawo wodne, ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca

2002 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 26, poz. 257 – dalej: „rozporządzenie z dnia 12 marca 2002 r.”) przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, co w konsekwencji doprowadziło do uznania, że roszczenie powódki jest uzasadnione w pełnej wysokości. W ramach drugiej podstawy postawiła natomiast zarzut naruszenia: art. 217 § 1 i 2, art. 224, art. 227 i art. 278 w związku z art. 380 i art. 391 § 1 k.p.c. przez pominięcie dowodu z opinii biegłego na okoliczność rodzaju i wysokości kosztów, jakie ponosiła w związku ze świadczeniem przez powódkę usług wodno – kanalizacyjnych, oraz na okoliczność kosztów ponoszonych przez powódkę na rzecz innych indywidualnych odbiorców, które podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu cen za usługi wodno – kanalizacyjne, art. 378 § 1 w związku z art. 387 § 1, art. 328 § 2, art. 108 § 1 k.p.c. i art. 24 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.) przez nieustosunkowanie się do zarzutu niezwrócenia zaliczki pobranej na biegłego, art. 233 § 1 w związku z art. 230, art. 217 § 1 i art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez pominięcie dowodów dotyczących kosztów ponoszonych przez nią w związku z dostarczaniem wody i odprowadzaniem ścieków, w tym zestawień kosztów załączonych do odpowiedzi na pozew, art. 233 § 1 w związku z art. 3, art. 217, art. 224 § 1, art. 227 i art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1, art. 378 § 1 i art. 387 § 1 k.p.c. przez wyprowadzenie z zebranego materiału dowodowego wniosków wewnątrznie sprzecznych, niezgodnych z zasadami logiki i poprawnego rozumowania, art. 25 § 2 w związku z art. 391 i art. 378 § 1 k.p.c. przez nieustosunkowanie się do podniesionego zarzutu błędnego wyliczenia przez powódkę wartości przedmiotu sporu, art. 98 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, i wreszcie art. 101 i art. 102 związku z art. 192, art. 391 i art. 387 § 1 k.p.c. przez ich pominięcie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie trzeba zaznaczyć, że – ze względu na regulację zawartą w art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) – do rozpoznania złożonej kasacji stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu obowiązującym przed dniem 6 lutego 2005 r. i w takim brzmieniu będą one powoływane w uzasadnieniu. Rozważania trzeba jednak rozpocząć od odniesienia się do zarzutów postawionych w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej, zwłaszcza od przedstawienia stanu prawnego obowiązującego w okresie objętym żądaniem,

obowiązujące regulacje przesądzą bowiem o zakresie koniecznego postępowania dowodowego, a tej kwestii dotyczą przede wszystkim zarzucane uchybienia procesowe.

W czasie od września 2001 r. do maja 2002 r. regulacja problematyki zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków ulegała sukcesywnym zmianom. W całym tym okresie obowiązywała ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 1997 r. Nr 9, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z jej art. 4, jeżeli przepisy szczególne nie stanowiły inaczej, o wysokości cen i opłat albo o sposobie ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej, postanawiały organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego mogły powierzyć uprawnienia, o których mowa, zarządom tych jednostek. Do 31 grudnia 2001 r. obowiązywała jeszcze ustawa z dnia 24 października 1974 r. – Prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230 ze zm. – dalej: „Pr. wodne z 1974 r.”) i wydane na podstawie art. 107 ust. 3 tej ustawy rozporządzenie z dnia 18 grudnia 1996 r. Z dniem 1 stycznia 2002 r. weszła natomiast w życie ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 ze zm.) i równocześnie utraciło moc rozporządzenie z dnia 18 grudnia 1996 r. Z kolei w dniu 14 stycznia 2002 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 72, poz. 747 ze zm. – dalej: „u.z.z.w.”). Na podstawie art. 23, art. 25 i art. 27 ust. 2 tej ustawy wydane zostało rozporządzenie z dnia 12 marca 2002 r., które obowiązywało od 9 kwietnia 2002 r.

Jak trafnie zauważyła skarżąca, Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 19 kwietnia 1999 r., U 3/98 (OTK 1999, nr 4, poz. 70) orzekł, że § 3 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1996 r. jest niezgodny z art. 107 ust. 3 pkt 3 Pr. wodnego z 1974 r., ponieważ wykracza poza zakres upoważnienia ustawowego, a tym samym jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji; przepis ten utracił moc z dniem 23 kwietnia 1999 r. W uzasadnieniu powołanego wyroku Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że ustawodawca w art. 107 ust. 3 pkt 3 Pr. wodnego z 1974 r. upoważnił Radę Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia zasad ustalania i poboru opłat za wodę pobieraną z urządzeń zaopatrzenia w wodę i za ścieki wprowadzane do urządzeń kanalizacyjnych stanowiących własność Państwa, tymczasem zakresem rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1996 r., po jego nowelizacji dokonanej rozporządzeniem z dnia 13 października 1998 r. (Dz. U. Nr 132, poz. 862), objęte zostały także wspomniane urządzenia stanowiące własność jednostek samorządu terytorialnego i komunalnych osób prawnych. Stanowi to – stwierdził Trybunał – przekroczenie granic upoważnienia

przewidzianego w art. 107 ust. 3 pkt 3 Pr. wodnego z 1974 r. i tym samym ogranicza zastosowanie rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1996 r. do opłat za wodę pobieraną z urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę i za ścieki wprowadzane do zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych, będących własnością Skarbu Państwa.

Przepis art. 107 ust. 3 pkt 3 Pr. wodnego z 1974 r. uległ nowelizacji z dniem 23 lutego 2000 r. (Dz. U. z 2000 r., Nr 12, poz. 136) i od tej daty upoważniał Radę Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia zasad ustalania i poboru opłat za wodę pobieraną z urządzeń zaopatrzenia w wodę i za ścieki wprowadzane do urządzeń kanalizacyjnych stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, stosowania ulg i zwolnień od tych opłat oraz organy właściwe w tych sprawach. Nowe rozporządzenie na podstawie znowelizowanej delegacji nie zostało jednak wydane.

W tej sytuacji skarżąca trafnie podniosła, że wskazywany przez Sądy Orzekające przepis § 4 ust. 3 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1996 r. nie mógł stanowić bezpośredniej podstawy ustalenia stanu ścieków odprowadzonych z jej nieruchomości w całym okresie objętym żądaniem, ponieważ rozporządzenie to miało zastosowanie tylko do opłat za ścieki wprowadzane do zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych, będących własnością Skarbu Państwa i to tylko do końca 2001 r. Skarżąca pominęła jednak istotną okoliczność, tę mianowicie, że od dnia 14 stycznia 2002 r. obowiązywała powoływana już ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, która wprowadziła regulacje odmienne od koncepcji prezentowanych w toku procesu przez skarżącą. Art. 6 tej ustawy stanowi bowiem, że dostarczanie wody lub odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie umowy zawartej między przedsiębiorstwem wodociągowo – kanalizacyjnym a odbiorcą usług, jeżeli jednak nieruchomość jest zabudowana budynkiem wielolokalowym lub budynkami wielolokalowymi umowa jest zawierana z ich właścicielem lub z zarządcą (ust. 1 i ust. 5). Tylko wyjątkowo, jeżeli spełnione są przesłanki określone w ust. 6 powołanego artykułu, przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne, na wniosek właściciela lub zarządcy budynku wielolokalowego, zawiera umowę o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków także z osobą korzystającą z lokalu. Zawieranie umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków z właścicielem budynku wielolokalowego oznacza natomiast, że koszty, których odliczenia domagała się w niniejszej sprawie skarżąca, obciążają odbiorcę usług. Zatem kwestia ta została ostatecznie rozstrzygnięta przez ustawodawcę w sposób odmienny od oczekiwań skarżącej. Znalazło to dodatkowe

potwierdzenie w art. 26 u.z.z.w., który po nowelizacji, dokonanej z dniem 17 sierpnia 2005 r. (Dz. U. 2005 r. Nr 85, poz. 729) stanowi, że jeżeli odbiorcą usług jest wyłącznie właściciel lub zarządca budynku wielolokalowego lub budynków wielolokalowych, jest on obowiązany do rozliczenia kosztów tych usług; suma obciążeń za wodę lub ścieki nie może być przy tym wyższa od ponoszonych przez właściciela lub zarządcę na rzecz przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego.

Konkludując ten wątek rozważań trzeba stwierdzić, że brak przekonujących argumentów, które mogłyby przemawiać za odmiennym ujęciem rozważanej kwestii w okresie od września 2001 r. do 14 stycznia 2002 r. i obciążeniem powódki obowiązkiem rozliczenia kosztów usług, których odbiorcą był właściciel budynku wielolokalowego.

Nie można też podzielać zapatrywania skarżącej w kwestii sposobu ustalania ilości odprowadzanych ścieków. W obowiązującej od dnia 14 stycznia 2002 r. ustawie o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków kwestia ta rozstrzygnięta została przez ustawodawcę w sposób niebudzący wątpliwości. Zgodnie z art. 27 tej ustawy, ilość odprowadzonych ścieków ustala się na podstawie wskazań urządzeń pomiarowych (ust. 4); w razie braku urządzeń pomiarowych ilość tę ustala się jako równą ilości wody pobranej (ust. 5); w rozliczeniach ilości odprowadzonych ścieków ilość bezpowrotnie zużytej wody uwzględnia się wyłącznie w przypadkach, gdy wielkość jej zużycia na ten cel ustalona jest na podstawie dodatkowego wodomierza zainstalowanego na koszt odbiorcy usług (ust. 6). Skarżąca nie posiadała odpowiednich urządzeń pomiarowych, dlatego trzeba przyjąć, że właściwym kryterium pozwalającym ustalić ilość ścieków odprowadzonych z jej nieruchomości także w czasie od września 2001 r. do 14 stycznia 2002 r. była ilość pobranej przez nią wody. Nie można nie dostrzegać, że tak również – w braku urządzeń pomiarowych – ustalano ilość odprowadzanych ścieków do zbiorczych urządzeń kanalizacyjnych stanowiących własność Skarbu Państwa (§ 4 ust. 3 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1996 r.). Zatem Sąd Apelacyjny w ostatecznym wyniku trafnie przyjął, że – wobec braku urządzeń pomiarowych – podstawę ustalenia ilości ścieków oprowadzonych z nieruchomości skarżącej stanowić powinna ilość pobranej przez nią wody i w związku z tym powoływanie biegłego na tę okoliczność było bezprzedmiotowe. Trafnie też Sąd Apelacyjny uznał, że podstawę żądania wynagrodzenia za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki stanowią przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu. Stanowisko takie zajął już Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 5 lutego 1998 r., III CZP 71/97 (OSNC 1998, nr 9, poz. 131) i skład orzekający Sądu Najwyższego w pełni je podziela.

Stosowanie art. 405 k.c. jest bowiem uzasadnione, jeżeli istnieje stan bezpodstawnego wzbogacenia po jednej i zubożenia po drugiej stronie, przy czym między zubożeniem a wzbogaceniem zachodzi tego rodzaju związek, że zubożenie jest funkcją wzbogacenia i na odwrót. W niniejszej sprawie wartością wzbogacenia istniejącego w chwili wyrokowania jest wydatek, który skarżąca powinna ponieść tytułem wynagrodzenia za zużytą wodę i odprowadzone ścieki.

Podniesione przez skarżącą zarzuty dotyczące zarówno nieuwzględnienia kosztów pośredniczenia w dostarczaniu wody na rzecz mieszkańców, jak i przyjęcia wadliwej zasady ustalenia stanu odprowadzonych ścieków okazały się nieuzasadnione, nie można jednak odmówić skarżącej racji, gdy podnosi, że Sąd Apelacyjny nie ustosunkował się do zarzutu wadliwego wyliczenia wysokości kwot wynikających z przedstawionych faktur. Już w odpowiedzi na pozew skarżąca zakwestionowała wysokość dochodzonej kwoty, podniosła bowiem, że według przedstawionych faktur powinna zapłacić powódce kwotę 2 727 557,26 zł, a zapłaciła – 2 332 438,90 zł, wobec czego przedmiotem sporu powinna być kwota 395 118,36 zł, a nie 415 336 zł. Ze względu na to, że Sąd pierwszej instancji nie odniósł się do postawionego zarzutu skarżąca powtórzyła go w apelacji. Wywodziła, że po uwzględnieniu dokonanej przez nią w dniu 28 stycznia 2003 r. zapłaty kwoty 384 444,16 zł powództwo powinno być ograniczone do kwoty 10 674,20 zł, a nie – jak miało to miejsce – do 30 891,84 zł. Sąd Apelacyjny – jak trafnie zauważyła skarżąca – nie ustosunkował się do tych wywodów, wobec czego podniesiony w ramach drugiej podstawy kasacyjnej zarzut obrazy przepisów zarówno art. 328 § 2, jak i art. 378 § 1 k.p.c. należy uznać za uzasadniony. Powoduje to konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Trzeba dodać, że wbrew odmiennym zapatrywaniom skarżącej w sprawie nie doszło do naruszenia przepisów art. 217, art. 224, art. 227 i art. 278 w związku z art. 380 i 391 § 1 k.p.c. na skutek pominięcia dowodu z opinii biegłego, gdyż – jak była już o tym mowa – ów dowód nie dotyczył faktu o istotnym znaczeniu dla rozstrzygnięcia sprawy, a tylko takie fakty są przedmiotem dowodu. Uszło też uwagi skarżącej, że zarzut niezwrócenia przez Sąd pierwszej instancji zaliczki na pokrycie wydatków nie wypełnia podstawy kasacyjnej z art. 393¹ pkt 2 k.p.c., podstawa ta bowiem obejmuje jedynie uchybienia mogące mieć wpływ na wynik sprawy. Dotyczy to także rozstrzygnięcia o kosztach procesu, od którego *notabene* kasacja nie przysługuje (zob.

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 1996 r., I CZ 30/96, OSNC 1997, nr 3, poz. 34).

Z przytoczonych wyżej powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ § 1 i art. 108 § 2 w związku z art. 393¹⁹ k.p.c. orzekł, jak w sentencji.